

Juny del 2016

BUTLLETÍ DE L'ARXIU NACIONAL D'ANDORRA

SUMARI

Presentació

Notícies

On és?

Novetats bibliogràfiques

Sabíeu què...?

Què estem preparant

A destacar

Recerca

Col·laboracions

Presentació

ARXIUS EN LÍNIA

El 22 de desembre del 2015 es va presentar una nova i important eina de difusió dels fons documentals de l'Arxiu Nacional d'Andorra: Arxius en línia.

Aquest recurs d'informació ha estat possible gràcies al treball endegat el 2004 amb els fons fotogràfics i que a partir del 2012 es consolida, amb el Pla de digitalització dels fons documentals de l'Arxiu Nacional.

Aquest Pla és un element més del conjunt de projectes tecnològics, important i estratègic: més d'un milió de documents digitals en diferents formats (.tif, .jpg, .pdf, etc.) Entre aquests: textuais, 312.405 imatges; fotogràfics, 39.359 imatges; i audiovisuals i sonors, 4.586 imatges, que ocupen un espai de 8 TB, l'adquisició prevista d'un repositori segur, la difusió web i arxius en línia, amb més 19.400 imatges digitalitzades, i un programari de gestió dels arxius històrics, amb més de 65.700 registres (que no documents), són elements que es complementen de manera corporativa amb la resta i afegeixen un valor afegit a la política arxivística que ha portat a terme l'Àrea d'Arxius i Gestió de Documents.

Les polítiques de digitalització són un element clau en el conjunt de polítiques arxivístiques i són un instrument estratègic de les direccions dels arxius, perquè permeten visualitzar la seva feina més enllà de les eines i els canals tradicionals.

Un element important i que és la clau de l'èxit d'aquest pla de digitalització és el treball en equip que ha dut a terme el personal de l'Arxiu Nacional, el qual en diferents fases ha permès dibuixar-lo i fer-lo realitat.

La digitalització del patrimoni documental sigui textual, d'imatges o enregistraments radiofònics té la missió de preservar-lo i facilitar-ne la difusió. La digitalització és un instrument de màrqueting i difusió molt important i permet posar en línia els documents i els objectes perquè tothom els pugui consultar.

Aquesta pràctica, molt positiva per als arxius, cal definir-la bé. Cal que siguem conscients dels beneficis i els inconvenients del web a l'hora de presentar els documents i valorar-ne l'impacte.

Fa uns anys es deia que si una cosa no era a la xarxa, no existia; i avui podem dir que si les dades d'un document no

estan ben arxivades, aquest document tampoc existeix. I de la mateixa manera, si no hi ha dispositius adequats entre les dades i les persones, l'arxiu no està ben aprofitat.

El Ministeri i el Govern hi creuen fermament i en aquest punt cal recordar que el Govern va aprovar, el 22 de juliol del 2015, el Pla director de preservació dels objectes digitals d'Andorra, amb l'objectiu d'establir els mecanismes per a la

custòdia i la preservació a llarg termini dels materials digitals.

La visualització de la informació no només serveix per mostrar documents i fons digitals, també serveix per multiplicar l'accés, millorar la recerca i entendre els conjunts de dades. En definitiva, per transformar dades i informació en coneixement. ■

Notícies

PRESENTACIÓ EDICIÓ MAPA LENGELÉE

Fons: AD ANA, CAR, 2.

Crèdit Andorrà, amb la col·laboració de l'Arxiu Nacional d'Andorra, ha posat a l'abast de la població la primera font cartogràfica documentada d'Andorra: la *Carte Geographique de la Vallée d'Andorra*. És un manuscrit històric únic, ja que és el primer mapa geogràfic oficial que es coneix de les Valls d'Andorra. La peça data del 1777 i és obra de l'enginyer francès Nicolas Langelée. S'ha fet una edició de 1.300 exemplars del quadríptic amb el mapa.

La *Carte Geographique de la Vallée d'Andorra* ha estat editada perquè tot hom pugui gaudir de la primera font cartogràfica documentada del país i conèixer un dels instruments administratius més preuats com és la delimitació del propi territori.

Es tracta d'una peça cartogràfica excepcional, de grans dimensions, manuscrita i pintada amb gran habilitat artística. Una peça que respon a un moment històric particular, ja que al segle XVIII

Andorra va estar marcada per les conseqüències de la Guerra de Successió a la monarquia hispànica i l'inici d'un llarg camí per aconseguir la independència política del país.

Nicolas Lengelée va participar des del 1771 en el Servei de la Societat del Mapa General de França i va ser assignat com a geògraf del Llenguadoc-Rosselló, i es va ocupar, juntament amb altres cartògrafs i geògrafs, de fer aixecaments i les comprovacions de la zona sud: Puigcerdà i Andorra. El Consell General, aprofitant l'estada de Lengelée al país, li van encomanar un mapa exclusiu per a Andorra. Així doncs, es va convertir en el primer mapa oficial i es dedueix que és el primer mapa amb una cartella amb l'escut, el nom i els detalls que es poden observar al mateix mapa. Ja no es coneixen més mapes d'aquest tipus fins al 1976, data de la cartografia oficial.

Lengelée va treballar sobre el terreny acompanyat de dos enginyers i va demanar l'ajuda de la gent del lloc per recórrer les zones muntanyenques, ja que va prioritzar gent experta en topografia a qui els costava caminar per la zona.

El resultat va ser una peça cartogràfica de grans dimensions, manuscrita i pintada amb gran habilitat artística i també plena de detalls i topònims: *Marade deu de Canolic, Nagual, Llumeneres, Cartes, Forest de la Rabass, Moline, ascas, Aransal, almas, erts, [Camps] de Vilaró, Bordes d'Ansalonga, la Seca, Santa Barba; Le Pui a la Massana; Le Fené, Angourdany, Bordes de Romeu, Mas delnogue, Pio Fosa a la zona del Madriu, Ste [Crist], situat a Sant Miquel de Prats; Ransol, le Tarté, la Coste, Palanqueró, herbes migeres i les fanfarres*, a la zona de la Solana d'Andorra; *Pas de la Case, Port de Framiquel, Montagne de la Redor[-Je]*, entre els Pessons i les bordes d'Envalira, i així també amb els rius i els pics.

A més a més, la informació dels noms de lloc identifica les esglésies o la paròquia, les capelles, les bordes, els oratoris, un castell en ruïnes, una mina de ferro i els ponts de pedra; també els

ponts de fusta que correspondrien a les palanques, el molí d'aigua i les fargues. Un país molt boscós amb petits nuclis de població i zones habitades, i una important activitat en zones ocupades per petites activitats "industrials" com ara les fargues o els molins moguts per l'aigua. Seguint el riu d'Oss s'hi marquen tres molins, a Andorra la Vella se n'assenyala un, al *Romadriu R*, molt junts, i entre un pont i una palanca se n'assenyalen tres de seguits. A la zona d'*Apal i Aransal* cinc, i des del Serrat fins a la Massana, passant per les Fargues del Serrat i d'Ordino, se'n marquen setze. Tornant a la zona de Canillo, entre Meritxell i Prats n'hi ha dos; cap a les granges de Montaup, cinc, situats molt a prop els uns dels altres; un altre a Sant Joan de Caselles; cinc més fins a Sant Pere del Tarter i dos a la zona dels Cortals d'Encamp. En total, el 1777 s'identifiquen fins a quaranta-dos molins.

L'estudi fet al voltant del mapa està també disponible a les pàgines web de Crèdit Andorrà, a l'apartat 'Publicacions' de la Sala de Comunicació i al de l'Arxiu Nacional d'Andorra, a la secció '[Notícies destacades](#)'.

VISITA DELS ESTUDIANTS DE L'ESCOLA ALEXANDER DAWSON

El 16 de març d'aquest any a l'Arxiu Nacional d'Andorra vam rebre la visita dels estudiants de l'Alexander Dawson School de Lafayette (Colorado, EUA) en el marc del servei de visites pedagògiques que l'Arxiu ofereix per a grups.

Es tractava d'un grup de 8 estudiants i 2 professors que van fer una estada a la Seu d'Urgell i que van portar a terme diverses visites culturals i educatives a Andorra.

La visita va durar poc més d'una hora i es va estructurar en dos parts, com és habitual en les visites guiades a l'Arxiu:

1. Presentació de l'Arxiu Nacional d'Andorra. Es van explicar els objectius i les funcions i tasques de l'Arxiu i es

van mostrar als estudiants diferents documents.

2. Visita al taller de restauració de l'Arxiu, on es va explicar als visitants les tasques que es porten a terme i se'n va fer una demostració pràctica.

Des de l'Arxiu Nacional valorem aquestes experiències com a molt positives a l'hora de donar a conèixer les nostres funcions i responsabilitats a tots els ciutadans, i als més joves en particular, i estarem encantats de rebre totes les entitats o grups que hi estiguin interessats.

ELS DOCUMENTS AUDIOVISUALS DE TELEVISIÓ. CAL CONSERVAR-HO TOT?

A instància de l'**Observatori Permanent d'Arxius i Televisions Locals**, del qual l'Arxiu Nacional forma part, la Comissió Nacional d'Accés, Avaluació i Tria Documental de Catalunya ha nomenat un grup de treball per analitzar la documentació audiovisual que es produeix per a les televisions, i elaborar uns criteris que ajudin a decidir què cal conservar i què es pot eliminar, i també de quina manera es pot accedir a aquests documents (de forma lliure o restringida).

En aquest grup hi participen la tècnica de la secció d'audiovisuals de l'Arxiu Nacional, Cinta Pujal, un representant del Centre de Recerca i Difusió de la Imatge de Girona, un altre de l'Arxiu Històric de Sabadell, un de la Xarxa de Televisions Locals, un de la Filмотeca de la Generalitat de Catalunya, un de la Televisió de Catalunya i un del Servei d'Arxius de la Generalitat de Catalunya, que coordina les sessions de treball.

El resultat que s'espera obtenir és, primerament, la definició de les sèries documentals comunes a tots els sectors televisius, tenint en compte els productes editats, acabats i emesos, així com els originals d'enregistraments, els bruts de gravació, els paral·lels d'antenta... En segon lloc, l'elaboració de propostes per ser presentades a la Comissió Nacional d'Accés, Avaluació i Tria Documental

de Catalunya, i, en tercer lloc, una resolució de la Comissió que determini què es pot eliminar amb seguretat i què cal conservar, i en quines condicions d'accessibilitat.

PARTICIPACIÓ EN EL FORUM MÉTIERS DEL LICEU COMTE DE FOIX

El 12 d'abril l'Arxiu Nacional d'Andorra va participar en el Forum Métiers 2016, organitzat pel Liceu Comte de Foix, que va tenir lloc a l'Hotel Holiday Inn, a Andorra la Vella.

El Forum Métiers és una jornada que organitza el Lycée per presentar als alumnes diverses professions i orientar-los en l'elecció del tipus de batxillerat que faran. Amb aquest objectiu, professionals de diferents àmbits acudeixen al fòrum i expliquen als alumnes en què consisteix la seva professió i els estudis que han de cursar per exercir-la.

Per quart any consecutiu l'Arxiu Nacional ha participat en aquest esdeveniment i ha presentat tres professions: conservador restaurador, antropòleg i arxiver. Per donar suport a aquesta presentació, s'ha donat als estudiants un document amb els estudis que es poden cursar a Espanya i a França. Una desena de joves s'hi han interessat i han demanat informació.

La valoració de l'activitat és positiva: és important donar a conèixer als estudiants les professions relacionades amb la recerca històrica i la gestió i conservació dels documents que d'altra manera difícilment podrien conèixer, perquè es tracta d'uns estudis molt específics i hi ha pocs professionals d'aquests àmbits a Andorra.

ESTADÍSTICA D'USUARIS 2015

Les dades que analitzarem a continuació són el resultat de les consultes que han tingut un seguiment des de la Sala de consulta de l'Arxiu, després, tractarem les dades de l'activitat a la pàgina web de l'Arxiu.

Aquest any s'han atès 460 visites presencials a la Sala de consulta, de 243 usuaris diferents, 73 dels quals era el primer cop que accedien a l'Arxiu.

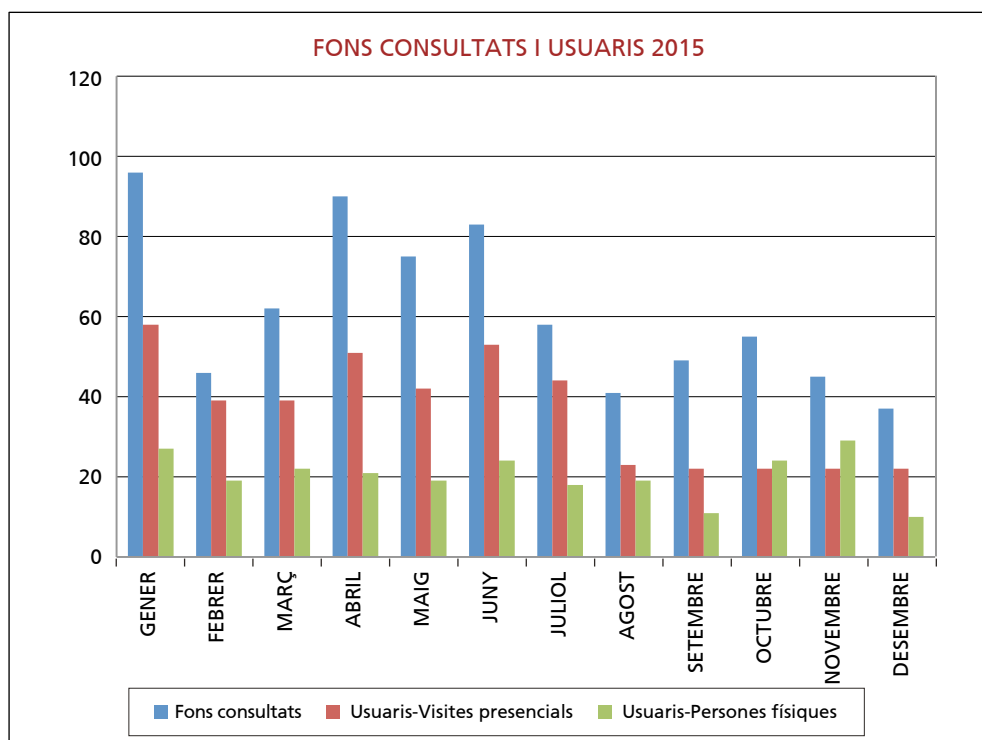
El total de fons consultats ha estat de 737: 111 corresponen a la documentació provinent dels fons estrangers, 98 els fons de l'Administració local (Comuns i Quarts), 97 els fons personals (bàsicament fons fotogràfics), 89 als

fons de l'Administració eclesiàstica, 79 els fons de l'Administració central (fons del Consell General i del Govern), 69 els fons familiars i patrimonials, 31 el fons judicials (Tribunal de Corts), 25 els fons notariais, 15 a l'Arxiu d'Etnografia, 14 els fons d'institucions públiques i parapúbliques, 14 el fons d'empreses, i 79 a altres consultes (biblioteca auxiliar, inventaris, catàlegs...).

CONSULTES I USUARIS ANY 2015

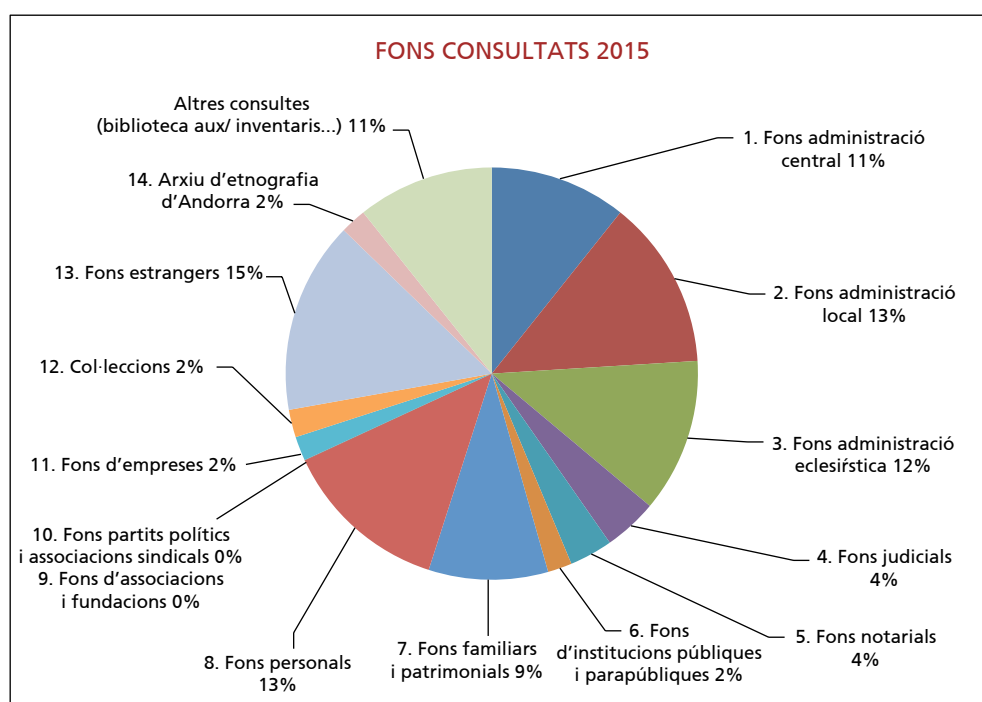
	Fons consultats	Visites a l'Arxiu usuaris	Usuaris diferents per mesos	Dissabtes	
				Fons consultats	Usuaris
Gener	96	58	27	4	4
Febrer	46	39	19	4	3
Març	62	39	22	1	1
Abril	90	51	21	2	2
Maig	75	42	19	0	0
Juny	83	53	24	4	4
Juliol	58	44	18	0	0
Agost	41	23	19	0	0
Setembre	49	22	11	1	1
Octubre	55	22	24	2	2
Novembre	45	22	29	4	1
Desembre	37	22	10	2	1
Totals	737	437	243	24	19

FONS CONSULTATS I USUARIS 2015

FONS CONSULTATS 2015

	Totals
1. Fons de l'Administració central	79
2. Fons de l'Administració local	98
3. Fons de l'Administració eclesiàstica	89
4. Fons Judicials	31
5. Fons Notarials	25
6. Fons d'institucions públiques i parapúbliques	14
7. Fons familiars i patrimonials	69
8. Fons personals	97
9. Fons d'associacions i fundacions	0
10. Fons de partits polítics i associacions sindicals	0
11. Fons d'empreses	14
12. Col·leccions	16
13. Fons estrangers	111
14. Fons d'Etnografia d'Andorra	15
Altres consultes (biblioteca aux. / inventaris...)	79

Respecte als estudis realitzats amb aquesta documentació, cal remarcar el predomini de la recerca històrica amb un estudi relatiu a la història de les famílies de la parròquia d'Ordino segle XVI (genealogia); un treball sobre pastures d'hivern i ramaderia, el treball de l'ajut de Cebrià Baraut de demografia

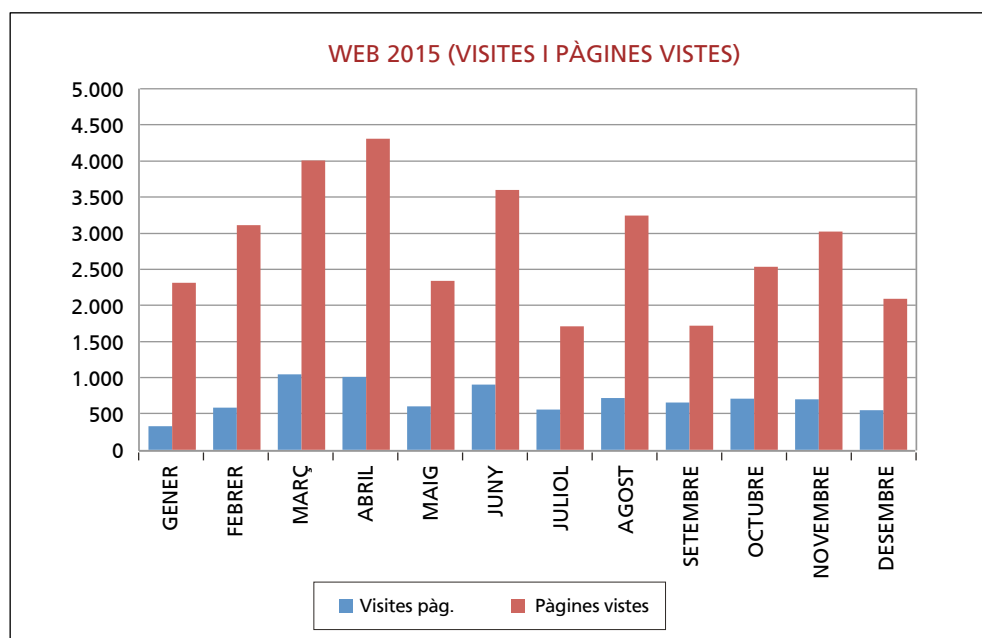
històrica, la recerca sobre les relacions econòmiques i socials de la família Martí de les Bons, un estudi sobre el pas per Andorra de l'exèrcit francès (1635-1659) i la culminació d'alguns treballs de recerca iniciats a l'arxiu, en la publicació de dos llibres:

- *Història de les pastures d'hivern: de les planes de l'Urgell a les campanyes de França*, d'Albert Pujal Trullà.
- *Construint fronteres. Història territorial de la vall d'Andorra*, de Jacinto

Bonales que va obtenir un accèssit al Premi Principat d'Andorra d'Investigació Històrica 2013.

ACTIVITAT A LA PÀGINA WEB 2015

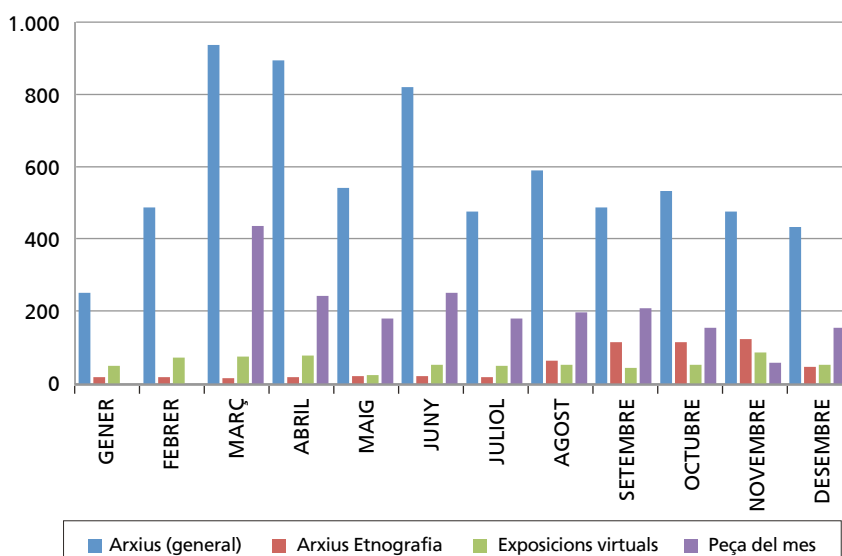
Mes	Visites	Pàg. vistes
Gener	327	2.317
Febrer	588	3.112
Març	1.045	4.005
Abril	1.006	4.309
Maig	599	2.342
Juny	905	3.601
Juliol	557	1.710
Agost	718	3.247
Setembre	659	1.715
Octubre	712	2.537
Novembre	699	3.023
Desembre	544	2.095

ANÀLISIS DE LES CONSULTES SEGONS EL CONTINGUT 2015

	Arxius (general)	Arxius Etnografia	Exposicions virtuals	Peça del mes
Gener	255	20	52	
Febrer	492	21	75	
Març	947	19	79	442
Abril	903	21	82	247
Maig	548	24	27	184
Juny	827	24	54	255
Juliol	482	22	53	184
Agost	595	67	56	202
Setembre	493	119	47	213
Octubre	539	119	54	159
Novembre	482	127	90	61
Desembre	438	50	56	159

ANÀLISIS DE LES CONSULTES SEGONS EL CONTINGUT 2015

Novetats bibliogràfiques

CALVET BELLERA, JOSEP RIEU-MIAS, AN-NIE RIUDOR GARCIA, NOEMI

La Batalla del Pirineu: l Josep Calvet Bellera: xarxes d'informació i evasió aliades al Pallars Sobirà, a l'Alt Urgell i a Andorra durant la Segona Guerra Mundial. Tremp, Edicions Garsineu, 2011. Col. Estudis Garsineu, 25. 208 p.

GAZETTE DES ARCHIVES, LA

Voyages extraordinairement numériques: 10 ans d'archivage électronique, et demain?

La Gazette des archives núm. 240. Année 2015-4. Association des archivistes français, 2015. 417 p.

n és?

Fons: AD ANA, NC 1.
Autor: Narcís Casal

LLOR SERRA, MONTSERRAT

Atrapados: guerra civil y represión: hablan las víctimas de Franco.

Barcelona, Editorial Crítica, 2016. 450 p.

OBIOLS, JOAN

La cucota: cròniques de la muntanya.

Tremp: Edicions Garsineu, 2007. 358 p.

OBIOLS, JOAN

La gramola: arxius de la muntanya.

Tremp: Edicions Garsineu, 2009. 379 p.

PANTEBRE MARTÍNEZ, BENET

L'entrellat d'un consolat: memòries de Benet Pantebre: Cònsol d'Andorra 1974-1975.

Barcelona. Anm Editors, 2015. 171 p.

PUIG, ANTONI (1764), EDICIÓ A CURA D'IGNASI J. BAIGES

Polítar andorrà: [de la antiquitat, govern y religió, dels privilegis, usos, preheminiències, consuetuts y prerrogatives de la vall de Andorra].

Andorra, edita Consell General, 2015. 667 p.

RUBIÓ COROMINA, JORDI

L'èxode català de 1936 a través dels Pirineus.

Maçanet de la Selva, Editorial Gregal, 2015. 385 p. ■

Sabíeu què...?

...l'any 1959 es va elaborar un avantprojecte per construir una ciutat esportiva a les Valls d'Andorra?

dissenyats l'abril de 1959 per Josep Lluís Ronchera, com a enginyer, i per M. Baquero i A. Casaus, com a aparelladors.

A l'Arxiu Nacional es poden consultar els deu plànols d'aquest avantprojecte,

Fons: AD ANA, RJ.

Prats (Canillo)
1936-1939

FE D'ERRADA

En el darrer butlletí de l'Arxiu Nacional d'Andorra (Arxiv@nd 22/desembre 2015) en aquest apartat "Sabieu què...", diem:

"Un del primers metges a exercir de manera continuada al Principat va ser el doctor Esteve Nequí Marquilló. Era fill de Jacint Nequí, i hereu de Ca l'Estevet..."

Doncs ens vàrem equivocar i gràcies a la nostra lectora Montse Sansa, avui corregim i diguem amb certesa que era: l'hereu de **Cal Motxilla** (Muxilla/Motxilla).

Gràcies Montse per interessar-te per la nostra feina i per la història de nostre país. ■

Què estem preparant**GIL VIDAL, L'ALAIN DELON ANDORRÀ**

Gil Vidal va néixer el 1935 a Narbona, de pare andorrà i mare francesa, nacionalitzat a Andorra. Va destacar com a músic i sobretot com a actor, es va disputar la fama i la categoria d'estrella amb Alain Delon i així ho demostra la quantitat de cartes i postals de les seves admiradores que es poden consultar en el seu fons documental, dipositat a l'Arxiu Nacional des del maig del 2015.

El fons conté 21 àlbums de fotografies de diferents rodatges de cinema, i representacions teatrals; contractes i compromisos per actuar tant en cines com en teatres, televisió i ràdio; guions cinematogràfics i de teatre; retalls de fotonovel·les en què surt ell, i també una part important de creació artística; un parell de discos que va editar Edigsa, alguna partitura i llibretes de cançons.

Gil Vidal escrivia, dibuixava i també componia. Aquest artista que va viure al xalet Les Clés d'Or, a Andorra la Vella, tenia una veritable obsessió per l'astrologia i la salut, com ho demostren les anotacions a les seves agendes des de l'any 1977 fins al 2004.

La història del cinema i de la cançó a Andorra ha d'incorporar aquesta figura rellevant a la qual el periodista Andrés Luengo va poder entrevistar en un article publicat a la revista *Informacions* l'11 de juliol del 2007.

ANDORRA ANYS 60, ELS CANVIS, DEL BLANC I NEGRE AL COLOR

Fotografies de Francesc Pantebre

Presentem un nou pdf amb fotografies històriques d'Andorra realitzades per Francesc Pantebre Arqués (1906-1999), imatges documentals de l'Andorra dels principis dels anys 60. Fotografies que ens documenten, el principi del gran canvi (arquitectònic i urbanístic) de l'Andorra que pasava d'una societat agrícola a un país de serveis. Aquest canvi també ens queda palès en les mateixes imatges, el clic fotogràfic passa del nostàlgic blanc i negre a la diapositiva color. Per primer cop fem una mostra de fotografies exclusivament en color.

Color "vintage", paraula de moda, que dona un toc de modernitat a les fotografies que el pas del temps les ha deixat

Fons: AD ANA, FFP 2290.

impregnades d'un to propi i característic de les pel·lícules en color dels anys 60 i 70 del S. XX. Els anys deixen la seva petjada.

Moltes d'aquestes imatges, realitzades amb una càmera de plaques Linhof 9x12 cm, les va utilitzar l'autor per realitzar la seva pròpia producció de postals.

Frances Pantebre, home metòdic, ens ha deixat marcat a pràcticament tots els seus negatius el dia, l'hora, el lloc i l'exposició realitzada de l'escena captada.

Avui presentem la seva visió més colorista d'una Andorra canviant. ■

destacar

PRIMER ANY DE L'ANA A LES XARXES SOCIALS: VALORACIÓ

El 13 de febrer del 2015 l'Arxiu Nacional d'Andorra va decidir obrir una pàgina al **Facebook** i un compte al **Twitter** per donar projecció i visibilitat als seus fons i a les activitats que organitza.

Ha passat més d'un any i ja podem treure les primeres conclusions i impressions de l'impacte que ha tingut per a l'Arxiu aquesta nova via de difusió i comunicació amb els nostres usuaris.

- La **popularitat** de l'ANA a les xarxes creix dia a dia i el nombre de seguidors

augmenta (1.499 al Facebook i 476 al Twitter, a data 9 de maig del 2016). Per tant, podem fer arribar informació nostra a un grup cada cop més ampli de gent. La **interacció** que fan els seguidors al Facebook es valora, qualitativament, de manera molt positiva, perquè aporten informació relativa als documents dels nostres fons que no coneixíem i, així, n'amplien i en milloren la descripció.

- L'**activitat** de l'ANA en aquestes dos xarxes és força regular, amb dos o tres publicacions setmanals. Aquestes entrades estan relacionades, principalment, amb la projecció dels fons,

de les activitats dutes a terme, de curiositats, efemèrides i de les feines que es fan a l'Arxiu, a més d'ajudar a promocionar la "Peça del mes" de la web.

- **L'impacte als mitjans de comunicació** ha estat molt positiu. Durant aquest primer any els mitjans s'han fet ressò d'algunes de les notícies publicades als nostres perfils. La projecció als diaris del país fa que arribem a més públic, i ens possibilita augmentar el nombre de seguidors.

L'obertura de canals a les xarxes socials era molt necessària per a la difusió de l'Arxiu Nacional, d'acord amb els canvis tecnològics i socials en els quals estem immersos. Actualment, es valora la possibilitat de ser presents a altres xarxes com ara Instagram per divulgar els fons d'imatges, gràfics i audiovisuals.

EL 25 ABRIL PASSAT: 30 ANYS DE L'ARXIU NACIONAL A PRADA CASADET

El 25 d'abril de 1986 es van inaugurar les dependències culturals de l'edifici de Prada Casadet, a Andorra la Vella. Es va aprofitar l'acte per retre homenatge al doctor en història medieval Philippe Wolff (1913-2001) en graïment a la donació

Fons: AD ANA, FJR 276.

que féu a la Biblioteca Nacional de la seva biblioteca especialitzada en cultura i història medieval.

Entre el 1975 i el 1977 es portà a terme la construcció dels carrers del pont del Casadet, a la plaça Rebés, i la urbanització del carrer del Prat de la Creu (Ciutat Jardí Valira). Es regenerava l'ambient urbà i la seva adaptació a les noves formes de vida social amb la construcció de l'aparcament del Comú d'Andorra la Vella, el 1980, i de l'edifici del Govern d'Andorra, el juny del 1987.

L'edifici de la Caixa Andorrana de Seguretat Social a la Prada Casadet s'aixecà

Fons: Patrimoni Cultural

en solar a la vora del parc d'atraccions Luna Park. Aquest projecte va ser adjudicat l'any 1982 al grup TAURE que estava format pels arquitectes Pere Aixàs Espar, Aleix Dorca Bis, Josep Lluís Orobitg Jiménez i Alfons Valdés Puig.

L'Arxiu –Arxius Nacionals–, creat el 1975 pel Consell General, després d'estar instal·lat juntament amb la Biblioteca Nacional i els Serveis de Patrimoni Cultural, un temps als locals del carrer Joan Maragall d'Andorra la Vella, va ser traslladat, el 1985, als nous locals de l'edifici de Prada Casadet.

El 25 d'abril passat vam voler compartir amb una senzilla celebració amb amics, companys i veïns aquests 30 anys de convivència, i de projectes culturals i de servei a la ciutadania.

LA DOCUMENTACIÓ DE RÀDIO ANDORRA... ... classificada

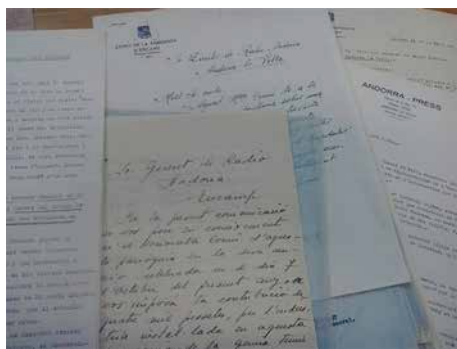

Foto: M.A.F.

Tal com s'havia previst a l'inici del 2016 -després de més de 2 anys de feina, de forma discontinua, per part d'un tècnic de l'Arxiu Nacional d'Andorra- la documentació de Ràdio Andorra, les aproximadament 49.500 unitats documentals datades entre el 1934 i el 1985, ja està classificada.

S'han eliminat un miler de fotocòpies (íntegres), després d'una acurada verificació, i s'han lliurat gairebé 1.200 publicacions a la Biblioteca Nacional d'Andorra, després d'una breu descripció per a la seva identificació.

La documentació que ha quedat sota la custòdia de l'Arxiu Nacional d'Andorra en els dipòsits de l'Arxiu Nacional d'Andorra (als Marginets) s'ha classificat en dos sèries. Una primera de caire més genèric i una segona de més específica.

1. El món de les telecomunicacions (1934-1985)

Amb uns 250 documents, aquesta sèrie ens aporta informació sobre les telecomunicacions: la ràdio i la televisió, amb un cert lligam amb Ràdio Andorra.

2. Ràdio Andorra. La primera empresa andorrana de telecomunicació (1935-1985)

Aquesta sèrie, que consta d'uns 46.800 documents, introduïda per unes pinzellades sobre la radiodifusió a Andorra i un considerable recull de premsa (2.0.), es divideix en 4 seccions, ben diferents però estretament vinculades (nombroses referències enllaçades):

- 1. Centre històric (1937-1984)

Prop d'un miler de documents configuren aquesta secció, en la qual un seguit de notícies sobre la història d'Andorra -hemeroteca- emmarquen la descripció del centre, tant pel que fa a la difusió publicitària com a la mateixa creació.

També conté un bon nombre de fotografies.

- 2. Centre tècnic (1935-1985)

Secció amb més de 16.300 documents. Hi apareix descrit, des d'un punt de vista tècnic, el perfil global del centre, les instal·lacions, els emissors d'ona curta i d'ona mitjana, i el corresponent servei tècnic de control tant pel que fa al funcionament com a l'adquisició de material -relacions comercials-proveïdors-.

- 3. Centre comunicatiu (1960-1984)

Aquesta secció engloba gairebé 6.300 documents que ens informen sobre la creació i la difusió del programari d'aquesta ràdio, tant pel

seu vessant comercial –publicitat-clients nacionals i estrangers-, com per la vessant informativa i de distracció.

- 4. Centre empresarial (1939-1985)

Aquesta secció és la més important quant a volum documental. Prop de 23.300 documents descriuen l'organització i la gestió de l'empresa -nombre important de documentació comptable-, així com les relacions, tant laborals i personals en el si de l'empresa, com les creades amb l'audiència.

Encapsada (236 contenidors), referenciada i custodiada; resta, però una part important de feina a fer: la numeració dels documents, cosa que requereix temps -i diners-. S'ha de numerar una quantitat molt important de documents i revisar els diferents sistemes de classificació: el general (quadre) i els interns (numèric, cronològic, etc.), i canviar alhora els contenidors. Esperem que aviat es pugui dur a terme.

De totes maneres, si hi ha interès a consultar aquest fons, ho hem organitzat de manera que es pugui fer. ■

CHARLES ROMEU, VEGUER FRANCÈS A ANDORRA DE 1887 A 1933

Foto: Ludmilla Lacueva Canut.

El passat 5 de març, va tenir lloc un homenatge entranyable a Prada del Conflent on se celebraven els 83 anys de la mort de Charles Romeu, veguer francès a Andorra del 1887 al 1933. Lluny queda en el record la corona de flors que varen enviar les autoritats andorranes on es podia llegir, en una cinta de seda negra, el següent missatge: *La pobre petita Andorra al seu ben plorat Vigué Don Carlos Romeu.*

Un veguer, plorat per tot un poble, que el pas del temps ha esborrat de la memòria del mateix que el complanyia i que ha sortit per fi de l'oblit amb la novel·la *L'home de mirada clara*. Aquest homenatge ha servit perquè els assistents

se n'adonessin de l'estat d'abandó de la tomba que també conté les despulles del seu pare, Jean-Baptiste Romeu, alcalde de Prada, i de la viuda del veguer, na Suzanne. Un detall xoca als assistents. La làpida no té l'any de decés de la dona. Un altre oblit de la història que aviat tindrà reparació gràcies a aquesta celebració organitzada pel Casal del Conflent de la mà del Jordi Taurinyà i, especialment, de l'Enric Balaguer.

Charles Romeu, nascut el 1854, va endegar les seves funcions el 1887, amb trenta-dos anys i tot l'entusiasme que el caracteritzava. De seguida va preocupar-se pels problemes i mancances que tenien els andorrans i a poc a poc va incorporar millores. No només va propiciar que es portés la modernitat a Andorra sinó que també va esdevenir un ambaixador de les nostres valls. No perdia ocasió de nomenar les excel·lències dels paisatges i li agradava descriure els usos i costums d'un país secular. A través del seu savoir-faire, propiciarà que varis escriptors i homes de cultura escriguin llibres i articles sobre Andorra. Posarà al seu abast tota la informació que necessiten, corregint fins i tot alguns esborranys que li trameten, i no dubtarà a acompanyar-los durant el viatge per assegurar-se que sigui agradable. En alguns casos, on no pot desplaçar-se

al país, escriurà cartes de recomanació perquè els atenguin com és degut.

En aquests quaranta-set anys com a veguer d'Andorra, coneixerà persones molt interessants que d'una manera o altra deixaran la seva empremta a Andorra com Vuillier o Brutails. Aquest últim remarcà en el seu llibre, publicat el 1904, que Charles Romeu ha donat una de les millors parts de la seva ànima i de la seva vida. Només feia divuit anys que ostentava el càrrec de veguer però Brutails no s'equivoca ja que fins a la seva mort, el 5 de març de 1933, Andorra ho serà tot per en Romeu. Malalt i moribund va continuar dictant, a la seva dona Suzanne, cartes per les autoritats.

Charles Romeu va creure en els andorrans, en un futur millor i continuava preocupat pel seu benestar. L'any 1932 va escriure "Tot porta a creure que, d'aquí alguns anys, Andorra coneixerà una prosperitat que ha ignorat fins al dia d'avui i que li vindrà sobretot del turisme". No anava gens errat.

Foto: Ludmilla Lacueva Canut.

Ludmilla Lacueva Canut
Autora del llibre **L'home de mirada clara.** ■

C ol·laboracions

PREMI ARXIU NACIONAL D'ANDORRA A L'OBRA AMB VOLUNTAT DE PRESERVAR LA MEMÒRIA MITJANÇANT IMATGES D'ARXIVS - IV FESTIVAL AUDIOVISUAL DE JOVES CREADORS DELS PIRINEUS "ULL-NU"-
(<http://festivalullnu.com>)

- **ANA MORÀS** -
Huellas de Ausencia

El documental *Huellas de Ausencia* neix com a projecte final de carrera de l'ES-CAC (Escola Superior de Cinema i Audiovisuals de Catalunya), on em vaig graduar en direcció de documental. La idea del curtmetratge va sorgir arran de la mort del meu pare i un llibre inacabat, que havia començat a escriure aquest, sobre la vida contrabandista del meu avi durant la Guerra Civil espanyola. Decidir acabar el llibre en forma de documental

va ser l'excusa que em va permetre començar una recerca cap al passat de la família, reflexe d'una part de la història d'Espanya. El documental gira entorn a una casa on van viure els meus familiars i em serveix com a guia per rescatar el que queda en el present dels meus avantpassats. Així, poc a poc, em summergeixo en un viatge sensorial on present i passat es barregen constantment.

El meu objectiu al fer el curtmetratge era poder transmetre el pes que encara tenen aquestes històries en el present i em vaig adonar de que, més enllà de la informació verbal o escrita, el present està carregat d'informació emocional i/o sensorial del passat. Per això i perquè en alguna de les històries gairebé no tenia informació, em vaig centrar sobretot en treballar, a través de la imatge i el so, les sensacions que cada història de la

família ha deixat avui en dia. D'aquesta manera, la història de la meva família es converteix en universal.

Huellas de Ausencia ha estat a més de 30 festivals nacionals i internacionals, ha guanyat quatre premis, entre ells el Premi Arxiu Nacional d'Andorra a la millor obra de Preservació de la memòria al Festival Ull-nu, una nominació i una menció especial.

Ana Morás ■

**BUTLLETÍ DE L'ARXIU
NACIONAL D'ANDORRA**
**Ministeri de Cultura,
Joventut i Esports**

Edifici Prada Casadet
c. Prada Casadet, 8-12
AD500 - Andorra la Vella
(Principat d'Andorra)

Telèfons:

Centralita: 802 288
Fons audiovisuals: 802 285
Fons històrics: 802 286
Atenció a l'usuari: 802 287
Direcció: 802 289

e-mail:
arxiu_nacional_andorra@govern.ad

web:
www.cultura.ad/arxiu

Horari d'atenció al públic:

de dilluns a divendres:
de 8.30 h a 14.30 h
dissabtes:
de 9 h a 13 h

Disseny:

Imatge Institucional
Govern d'Andorra

Consell de redacció:

Esther Carrillo
Eva Ramírez
Ma Antònia Fantova

Dipòsit Legal: AND.485-2005

No es permet la reproducció total o parcial del butlletí digital.